

ŞAH CİHAN
Babürlü Hükümdarı
(1592-1666)

181547

DR.
CİHAN ORUÇ*

01 Haziran 2022

MADDE YAYIMLANDIKTA
SONRA GELEN DOKÜMAN

* Bu çalışma, "Şah Cihan Döneminde Babürlü Devletinin Dış Politikası" adlı doktora tez çalışmasından üretilmiştir. Bk. Cihan Oruç, *Şah Cihan Döneminde Babürlü Devletinin Dış Politikası*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya 2019. Artvin Çoruh Üniversitesi, coruc@artvin.edu.tr

1. Şehzadelik Dönemi

1.1. Çocukluğu Eğitimi ve Yetişmesi

Asıl adı Hürrem olan Şah Cihan,¹ büyük babası Ekber Şah'ın saltanatının otuz altıncı yılında, 15 Ocak 1592 tarihinde perşembeyi cumaya bağlayan gece, Lahor'da dünyaya geldi. Babası Şehzade Selim, annesi ise Mute Raca Uday Singh'nin kızı olan Racput prensesi Ceget Gıyasın (Manmati)'dir. Şah Cihan, Selim'in üçüncü oğlu idi. Şehzade Hüsrev, ondan beş, Perviz ise üç yaş büyüktü. Ekber, torununun cinsiyetinin erkek olmasına çok sevindi. Bu durum, çocuğu olmayan Turanlı eşi Rukiye Sultan Begüm'ü de çok mutlu etmişti. Selim, saltanat gelenekleri mucibince doğumundan altı gün sonra oğluna isim vermek için babası Ekber'i evine davet etti. Astrologlar, yeni doğacak olan çocuk hakkında bazı öngörülerde bulunmuşlardı. Onlar, bir erkek çocuğun dünyaya geleceğini, büyüüp tahta çıktığı dönemde her yerin aydınlanacağını dile getirmişlerdi. Ayrıca onun hakimiyetinde mutluluk, bereket ve gücün artacağını ifade etmişlerdi. Ekber, astrologların verdiği bu bilgilerden yola çıkarak torununa Hürrem ismini verdi. O, torununu saraya getirerek Rukiye Sultan Begüm'e teslim etti. Babürlü hükümdarı eşine "Benim senden evladım yok, bu çocuk benim ve senin çocuğundur, onu kucağında şefkatle besle" dedi. Şah Cihan, bundan sonra Ekber Şah ölünceye kadar Rukiye Sultan Begüm'ün elinde büyüdü ve ondan terbiye aldı.

Onun nasıl bir hükümdar olacağıın emarelerini şehzadelik döneminde aldığı eğitim ve yine bu dönemde şekillenen karakteristik özelliklerinde bulmak mümkündür. Şah Cihan, doğumundan neredeyse on dört yaşına gelinceye kadar dedesi Ekber'in yanında yetişti. Ekber, torununun eğitimiyle titizlikle ilgilendi. Bilhassa onun askerlik ve strateji alanında iyi eğitim almasını sağladı. Bu süreç, Şah Cihan'ın aynı zamanda devlet işlerine yakından şahit olduğu ve dedesinin devlet yönetimi tecrübesinden yakından istifade ettiği dönemdir. O, Ekber'in vefatından (1605) sonra Babürlü tahtına oturan babası Cihangir'in maiyetine dâhil oldu. Bu dönem ise hem Cihangir'in tecrübelerinden istifade ettiği hem de onun vefatından sonra Babürlü tahtını garanti altına almak zorunda olduğu kritik bir süreçti. Dolayısıyla Şah Cihan'ın şehzadelik dönemi, ayağına .....

1 Biz, bu çalışmanızda karışıklığa sebebiyet vermemek için "Hürrem" yerine ona şehzadelik döneminde elde ettiği başarılar neticesinde babası tarafından verilen "Şah Cihan" ismini kullanmayı tercih ettik.

376-423

Cumhuriyetin 100. Yılında 100 Türk Biliyüğü : Devlet Adamları 2,
haz. Vahit Türk, c. V, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2022.
İSAM DN. 294752.